

הרב החרדי שהשתוקק לשבת בעולם הבא למרגלותיו של הרצל

מנחם רהט

ממשלה יהודית", ומסביר שהתנועה הציונית היא-היא ההתעוררות של עם ישראל לגאולה המיוחלת זה אלפיים שנה, ומטיל "חיוב קדוש על כל יחיד ויחיד" לתמוך בציונות, וכל מי שאינו עושה זאת "בוגד בה" ובתורתו.

כה גדולה היתה תמיכתו בציונות, עד שהחליט להצטרף לתנועת המזרחי והיה נע ונד בקהילות הונגריה וקרא ליהודים לעלות לארץ ישראל. הוא השתתף כציר מטעם המזרחי בקונגרס הציוני ה-12 בקארלסבאד, ובדרשתו בפני קהילתו באחת השבתות אמר: "יהי רצון שאזכה בעולם הבא לשבת למרגלותיו של ד"ר בנימין תיאודור הרצל". ציונותו היתה לצנינים בקרב קנאי הונגריה (רבים מהם נטו לחצרות סאטמר ומונקטש, שתיעבו את הציונות), שפירסמו נגדו קונטרס ושמו 'משפט



שער הספר על הרב קוק. צילום פרטי

צדק' גדוש ביטויים שנועדו לבזותו, לרבות התואר כופר. הרב גלזנר ותומכיו הגיבו באיגרת ששיגרו לראי"ה קוק בירושלים, וביקשו שיתערב למען הצלת כבוד התורה שנרמס ברבים בקהילת קלויזנבורג.

ואכן, הראי"ה נעתר והגיב במאמר ארוך, שמשוקעים בו יסודות בסיסיים בעניין כבוד התורה ותלמידי חכמים, דרכי ניהול מחלוקת, והעיקר - היחס לתנועת שונות בעם ישראל ובראשן הציונות והרפורמה.

הרב טבדי החליט להיעזר במאמר זה כדי להסביר לבנו הנבוך את אמיתות דרכה של התנועה הציונית. הרב טבדי מביא את מאמרו של הראי"ה קטעים קטעים, מבאר ומנתח אותם בלשון השווה לכל נפש. כך למשל מקעקע הראי"ה את טענת הקנאים שיש לפעול לפי הכלל "אחרי רבים להטות": "ולא שייך לומר כאן אחר רבים להטות, דמי יודע מי הם הרבים... והרי כל זמן שלא נתקבצו כל בעלי הדעות במעמד אחד, כדי סנהדרין ברובא דאיתא קמן, אין שייך בזה דין של אחרי רבים להטות".

אומר הרב טבדי: "אף שחלפו מכתבתו מאה שנה, המאמר של הראי"ה נושא חשיבות רבה לדורנו... בדברי הרב מודגשת קדושתם של ישראל, מעלתם, סגולתם ואחדותם", ומסכם ש"גם לאחר מאה שנה נקראים דברי הרב כמאמר אקטואלי שנכתב אך היום".

לכתוב ספר של 150 עמוד, כרוך בכריכה קשה, תוך ארבעה ימים, ולהפיקו בדפוס תוך ימים אחדים - זה כנראה שיא הראוי להיכנס לספר השיאים של גינס. הרב בני טבדי, רב קהילת 'השטיבל' ברעננה, בוגר ישיבות מרכז הרב ומעלה אליהו, תלמיד חכם שמתמקד בהכרה וניתוח של כתבי הראי"ה קוק והמהר"ל, ישב ארבע יממות רצופות, כדי להשלים את הספר 'פרק בהלכות ציבור', שמנתח, מבאר ומפרש בשפה ברורה ובהירה מאמר שכתב הראי"ה קוק בשם זה ממש לפני מאה שנה - ולדעת הרב טבדי תקף עד עצם היום הזה.

ובשל מה החיפזון? - מעשה שהיה כך היה: יום אחד פנה בנו של הרב טבדי אל אביו הרב, שהוא גם ראש ביהמ"ד 'לשמה' להכשרת רבנים ברוח ציונית, בתמיחה גדולה. הבן, המשרת כעת בצה"ל, נקלע לוויכוחים עם חבריו בשל הזהות הציונית דתית שלו, וביקש סיוע באביו: "מי ככלות הכל צודק: בישראל זרמים רבים וכולם פוסלים את זולתם: חרדים, דתיים-לאומיים, מסורתיים, רפורמים, אתאיסטים ועוד". איך אפשר אם כן להכריע מי בעצם הולך בדרך הנכונה? ואולי צריך להכריע על פי הכלל 'אחרי רבים להטות'?

שאלות כבדות משקל, ללא ספק. כחניך מרכז היה הרב טבדי מודע למאמר של הראי"ה קוק ושמו 'פרק בהלכות ציבור', ובו מתייחס הרב ממש לסוגיה זו, אבל מזווית אחרת: הראי"ה יוצא במאמר זה, שפורסם בשנת תרפ"ב, לפני מאה שנה בדיוק, בכתב העת 'שוב משפט', להגנת הרב משה שמואל גלזנר, דור רביעי לחת"ם סופר, מחשובי רבני הונגריה, שנתפס לציונות והירבה לכתוב בשבח ארץ ישראל והציונים - כמובן למורת רוחם של הרבנים הקנאים בהונגריה. למרות שעמדתו היתה מבוססת על דברי חז"ל והראשונים, דחתה סביבתו את השקפתו (מזכיר לכם משהו מהמציאות התורנית בזמננו?).

בספרו מביא הרב טבדי את מלוא מכתבו של הרב גלזנר, שפורסם בבודפשט בעיתון היהודי 'מסורת' בקלויזנבורג בתרע"ט, ובו הוא מבהיר את עמדתו בדבר הצורך לכונן "מדינה יהודית בארצנו עם